

IDEELL
KULTURALLIANS

KULTURSAMVERKANSMODELLEN UR CIVILSAMHÄLLETS PERSPEKTIV

Samråd på vems villkor

Foto: Folkets Hus och Parker

Anna-Karin Andersson

Ideell kulturallians 2014

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord.....	4
Inledning	5
Sammanfattning	6
Bakgrund	7
Syfte	9
Genomförande/Metod	10
Civilsamhället	10
Samråd	11
Inbjudningar.....	11
Kompetens - Återväxt-Resurser - Kommunikation - Lokaler.....	12
Kompetens - ”Regionen för en kulturpolitik som ger stöd och stimulans till arbete i folkrörelser och föreningar”	13
Återväxt - ”Lyssna på de unga, stimulera unga eldsjälar, utgå från de ungas behov”	14
Kommunikation – ”Aktiv hemsida – en förutsättning för information, sociala medier”	14
Resurser – ”Ett kulturhandslag”	14
Lokaler – ”Kulturhus, allaktivitetshus, arena med stor scen”	14
Kulturplaner	15
Region Halland	15
Östergötland	16
Uppsala län	16
Region Värmland	17
Västernorrlands län	18
Ungt inflytande	19
Hur möter regionerna ungdomar	20
Vad kom fram på dialogerna	20
Vad står i kulturplanerna	22
Ge ungdomar eget utrymme i kulturpolitiken!	23
Slutsatser/Reflektioner	24
Seriösa samtal med tydlig agenda.....	24
Samråd.....	25
Inflytande	26
Framtid	27
Rapporten i punktformat	27
Litteratur/Källor	29

FÖRORD

Den politiska ambitionen med samverkansmodellen var bl.a. att öka civilsamhällets inflytande över kulturlivet. Rapporten visar att vi är på god väg dit men att mycket arbete återstår. Föreningslivet är tydligt med sina behov. Politikerna har angett viljeinriktningen. Nu behöver lokala och regionala tjänstemän bli ännu bättre på att hantera hur inflytandeprocesserna ska se ut så att föreningslivet kan få ett reellt inflytande.

Jag är övertygad om att ett seriöst inflytandearbete i det regionala och lokala kulturarbetet kommer att ge avgörande effekter. Kan medborgarna via sina föreningar påverka kulturlivet på orten kommer också förankringen för konstens betydelse i samhället att öka.

Ideell kulturallians kommer att fortsätta att arbeta hårt för att detta ska bli verklighet.

Bildandet av regionala ideella kulturallianser och metodstöd till regioner och kommuner är viktiga byggstenar för att vi ska nå dit.

Kunskapshöjning är också viktigt. Det var också därför Ideell kulturallians bildades som ett nätverk hösten 2008. Syftet med att bilda ett nytt samarbetsorgan var att vi ville tydliggöra de stora kulturella samhällsinsatser som görs av organisationernas medlemmar. Det saknades politiska strategier för hur den ideella kultursektorn skulle stimuleras, stöttas och utvecklas ur ett regionalt och nationellt perspektiv. Ganska snart utvidgades nätverket och idag representerar Ideell kulturallians över ett 50 – tal organisationer. I organisationen finns amatörkulturen, folkbildningen, lokalhållande organisationer, Riksteatern och många fler. Läs gärna mer på www.ideellkultur.se.

Ett stort tack till Ideell kulturallians verksamhetschef Anna-Karin Andersson som tagit initiativ till rapporten och genomfört kartläggningen. Ett stort tack bör också riktas till Lars Farago som redigerat och sammanställt den slutversion som du har i din hand.

Med hopp om en livaktig diskussion utifrån rapporten,

Helena Salomonson

Ordförande Ideell kulturallians

INLEDNING

Under de fyra år som gått sedan kultursamverkansmodellen etablerades har idag, 2014, tjugo av Sveriges regioner och landsting egna kulturplaner. Vi kan här utläsa vad man väljer att lyfta fram och vill satsa på under de närmaste åren.

Det regionala utvecklingsarbetet skall även omfatta civilsamhället. Föreningslivets verksamheter ska beaktas i kulturplanerna. Kultursamverkansmodellen skapar därmed en möjlighet för att synliggöra och uppvärdera det breda engagemanget i kulturlivet.

Medlemsorganisationerna i Ideell kulturallians vill mobilisera sina medlemmar till att vara aktiva i samrådsprocesserna. Ideell kulturallians har till uppgift att stödja detta. Mycket arbete har lagts på att engagera de ideella aktörerna i reformen genom att förmedla kunskaper både till föreningslivet och till myndigheterna.

Ett lokalt engagemang från det ideella kulturlivet förutsätter att samrådsprocesserna ger något tillbaka till deltagarna. Genom denna studie vill Ideell kulturallians belysa de lokala processerna för att bättre kunna stödja föreningslivets medverkan i de regionala samråden. Undersökningen har huvudsaklig inriktning på processerna på lokal och regional nivå, innan kulturplanerna skrivs. En särskild undersökning inom ramen för studien fokuserar på ungdomar i åldrarna 19-25 år. Definitionerna av civilsamhället inkluderar ungdomar, men deras verksamheter beskrivs sällan i kulturplanerna. Vi har sett att de ofta hamnar mellan stolarna. Det är därför angeläget att titta närmare på hur samrådsprocesserna inkluderar ungdomar.

Ideell kulturallians har inga resurser att bekosta undersökningar och engagera oberoende forskare. Undersökningen är därför gjord inom ramen för verksamhetschefens tjänst. Rapporten bygger på en granskning av fem utvalda landsting/regioner, Halland, Östergötland, Uppsala, Värmland och Västernorrland. Underlaget till rapporten är kulturplaner, inbjudningar och anteckningar från möten mellan regionföreträdare, kommuner och det civila samhället. Vi har använt oss av inbjudningslistor, deltagarlistor, protokoll och andra dokument som publicerats på regionernas/landstingens hemsidor. Samråden med ungdomar har blivit föremål för en speciell undersökning i Östergötland och Värmland. Två studier av samverkansmodellen gjorda av föreningslivet har också gett material till denna rapport. Den ena är gjord inom ramen för Handslag Halland. Den andra är en studie utifrån ett förslag att starta ett "Breddkulturcenter" i Västernorrland.

SAMMANFATTNING

Enligt den nya Kultursamverkansmodellen måste landsting/regioner utarbeta regionala kulturplaner för att erhålla statsbidrag. Detta ska göras i samverkan med länets kommuner och efter samråd med länets professionella kulturliv och det civila samhället. Denna undersökning av samrådsprocesserna med civilsamhället utgår från behovet av ökade kunskaper inför ett fortsatt utvecklingsarbete inom Ideell kulturallians och civilsamhället i stort. Fem landsting har undersökts. Samråd med civilsamhället har ägt rum i alla landsting. Två av fem landsting har nått många genom samrådsmöten i alla kommuner, andra har valt att enbart ha möten på regional nivå.

Inbjudningarna har ofta gått ut brett. Tjänstemän, politiker, institutioner, fria kulturlivet, civilsamhälle, yrkesgrupper och alla människor som känner engagemang för kultur har fått delta. Samråden som hållits på regional nivå har haft få deltagare från civilsamhället. Mötena har hållits dagtid. De som deltagit har kommit från större organisationer med anställd personal. Möten i Värmlands och Västernorrlands kommuner har hållits på kvällstid. Här deltog väsentligt fler föreningsföreträdare.

De flesta samrådsmöten har utgått från förberedda frågeställningar. Retoriken har betonat jämlikhet, en gemensam strävan att flytta fram kulturens plats inom regionen och/eller kulturens möjlighet att profilera regionen/kommunen mot omvärlden. De lokala och regionala mötena där civilsamhället deltagit finns ofta dokumenterade i anteckningar som publicerats. Civilsamhällets organisationer formulerar egna utmaningar kring kompetens, återväxt, resurser, kommunikation och lokaler. Många idéer som förs fram har kopplingar till de egna frågeställningarna. Men nästan inga av föreningslivets frågor finns behandlade i kulturplanerna.

Det är få konkreta förslag i kulturplanerna som handlar om civilsamhället. Civilsamhället sägs vara viktigt för kulturlivet och man önskar skapa förbättrade dialoger. När och hur detta ska ske sägs inte. Flest konkreta förslag finns i Västernorrlands kulturplan.

Ungdomar är dåligt företrädade och när de deltar presenteras de som individer och inte som företrädare för föreningar i civilsamhället. Samtidigt som man med ord betonar civilsamhällets betydelse så osynliggörs denna betydelse när det gäller ungdomars medverkan i kulturlivet. Ungdomars önskemål handlar om synlighet, ekonomi, åldersgränser, öppettider, tillgänglighet och lokaler. Slutsatserna om ungdomars medverkan överensstämmer med de generella slutsatserna.

Samråden har haft mycket liten betydelse för vad som står om civilsamhället i kulturplanerna. Av de möten som genomförts är det främst de som hållits på regionnivå som gett avtryck. De beskrivningar som finns med i kulturplanerna kan inte kopplas till samråden. Stora delar av föreningslivet ges inget utrymme alls. Civilsamhället har däremot kunnat påverka kulturplanerna via sina remissvar, när företrädare från organisationslivet deltagit som expert i arbetet eller då vissa organisationer sedan tidigare haft erkännande eller nära samarbete med regionen/landstinget.

Deltagarna, både föreningsföreträdare och ungdomar, anser att dialogen måste få betydelse för att det ska vara meningsfullt att delta. Men samråden har haft minimal betydelse för innehållet i kulturplanerna. Därför kommer det att bli svårt att i framtiden motivera civilsamhället att delta i samråd. Det finns inget egenintresse för organisationslivet att se samråden haverera. De behöver snarare ges mer tid och engagemang. Detta kommer dock endast att ske om det finns motsvarande ambitioner hos regioner och landsting.

BAKGRUND

I december 2009 fattade riksdagen beslut om en ny modell för fördelning av statliga medel till regional och lokal kulturverksamhet, det som vi idag benämner kultursamverkansmodellen. Beslutet innebär att ansvaret överlämnats till landstingen/regionerna. Sju kulturområden ingår i reformen; professionell teater-, dans- och musikverksamhet, museiverksamhet, biblioteksverksamhet, konst- och kulturfrämjande verksamhet, regional enskild arkivverksamhet, filmkulturell verksamhet samt främjande av hemslöjd. Avsikten är att ansvaret för bidragsfördelningen skall finnas närmare dem som har regional och lokal sakkunskap och dem som påverkas av besluten. De lokala och regionala behoven och förutsättningarna skall samspela med övergripande nationella målsättningar.

Som underlag för statens bidragsbeslut skall landstingen presentera en regional kulturplan. Den ska tas fram i samverkan med kommuner och i samråd med kulturlivet och det civila samhället. Föreningslivet är därmed utpekad som en viktig samrådspart.

Intresset för att följa den nya modellen är stort. Sedan reformen infördes har det skrivits flera rapporter och utvärderingar av effekterna. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har publicerat två rapporter 2010 respektive 2012, likaså Myndigheten för kulturanalys 2012 och 2013, medan Statens Kulturråd (2011) och Svensk Scenkonst (2013) har publicerat var sin uppföljning.

Myndigheten för kulturanalys, för i rapporten ”En första utvärdering” (2012 sid 28 ff) ett resonemang kring Samtalsdemokratins problem. Samtalsdemokratin har två huvudinriktningar: samtalsdemokratin som beslutsmodell byggd på diskussioner som leder till konsensus och till grund för politiska beslut respektive samtalsdemokratin som komplement till den representativa demokratin, då värdet finns i att diskussioner förs i så många olika forum som möjligt. Samtalsdemokratin kritiserar för att den är svår att omsätta i praktiken och förutsätter att alla parter är jämlika, kunniga och framförallt engagerade. Inbjudningarna riktade till civilsamhället förespeglar en möjlighet att vara med och påverka kulturplanen, att de förslag och synpunkter som förs fram kommer att användas. Det är lätt att tolka det som att samråden ligger till grund för politiska beslut i slutändan. Men i praktiken är det inte det som är syftet, utan tanken är att föra diskussioner med så många som möjligt och utan ansvar över att det som sägs får någon reell inverkan. Eftersom att inbjudningarna till civilsamhället ofta riktas till medborgare på individnivå måste den representativa demokratin inom kultursamverkansmodellen ske någon annanstans utanför samråden. Det råder oklarhet om var och när besluten tas. Man bjuder in till möten på sätt som skapar förväntningar på att få möjlighet att påverka – mer än en chans att bara föra fram synpunkter. Men samråden har i praktiken haft ytterst små effekter på skrivningarna i kulturplanerna. Diskussionerna är komplement till den samverkan landstingen har med kommunerna.

Regeringens proposition 2009/10:55 ”En politik för det civila samhället” breddade folkrörelsebegreppet till att ”omfatta och bekräfta områdets hela bredd och variation” (sid 47). Även nya former av associationer och engagemangsformer skulle omfattas av politiken. Målet för politiken är ”att förbättra villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin. Detta ska ske, i dialog med det civila samhällets organisationer, genom att utveckla det civila samhällets möjligheter att göra människor delaktiga, genom att stärka det civila samhällets förutsättningar att bidra till samhällsutvecklingen och välfärden samt genom att fördjupa kunskapen och sprida kunskapen om det civila samhället” (sid 1). Organisationslivet på kulturområdet får i stor utsträckning sina

Foto: Folkets Hus och Parker

bidrag genom statens kultur- och utbildningsbudgetar som omfattas av kulturpolitikens mål och regleringar. Men kulturföreningarna borde även omfattas av civilsamhällespolitiken och dess målsättningar. Civilsamhällespolitiken vill medverka till reellt inflytande genom att betona begrepp som demokrati, dialog, föreningslivets möjligheter att bidra till människors delaktighet i samhället.

Ideell kulturallians har sedan 2010, när kultursamverkansmodellen skulle testas, arbetat proaktivt för föreningslivets medverkan i reformen. Parallellt med att kultursamverkansmodellen stegvis implementerades över landet samlade Ideell kulturallians regionala föreningsföreträdare till möten. Mycket arbete har lagts på att stödja och förmedla kunskap både till föreningslivet och till staten och de regionala kulturmyndigheterna.

Det tog inte mer än tre år för tjugo av landets tjugoen landsting att anamma kultursamverkansmodellen. Det finns nu tjugo kulturplaner. Ideella kulturallianser finns i åtta regioner och fler är på väg att bildas.

Ideell kulturallians har ett stort engagemang i kultursamverkansmodellen. Det ligger i Ideell kulturallians intresse att samrådsmöten genererar något tillbaka till våra medlemsföreningar. Därför är det viktigt att redan på ett relativt tidigt stadium börja undersöka effekterna av samråd kring kulturplanerna.

SYFTE

Medlemsorganisationerna inom Ideell kulturallians kan välja att delta i samråden eller att stå utanför. För att föreningarna ska välja att delta krävs att föreningslivet ser engagemanget som meningsfullt.

Bilden av hur samråden genomförts i olika delar av landet är diffus. Några regioner har inte hunnit träffa organisationslivet, andra berättar om hundratals möten under kulturplanernas framväxt. Det saknas kunskaper om kvaliteten och innehållet i processerna, liksom om vilka som deltagit på samråden. Utifrån att enbart läsa kulturplanerna är det svårt att dra slutsatser om processerna bakom deras tillkomst. Det går inte att veta om reformen lett till förändringar för civilsamhället. Civilsamhället finns inte definierat i alla kulturplaner. Därmed vet vi inte riktigt säkert vilka grupper som bjudits in till och deltagit i samråden. Planerna innehåller få konkreta utvecklingsförslag som gäller civilsamhällets verksamheter. Beror detta på att civilsamhället inte framfört idéer, önskemål och förslag? Eller har tjänstemän och politiker i regioner och landsting inte ansett civilsamhällets förslag som tillräckligt intressanta?

Ambitionen att inkludera den civila sektorn i kulturplaneprocesserna är positivt. Men hur praktiskt möjligt och hur meningsfullt är det att delta för mindre aktörer? Vilken inverkan har deltagandet? Om inte deltagandet i kulturplaneprocesser ger något tillbaka till mindre aktörer kan det bli de större föreningarna med anställda och redan upparbetade kontakter som blir de enda företrädarna för den civila sektorn.

På motsvarande sätt ställs frågor kring ungdomars inkludering i kulturplaneprocesserna.

Den här undersökningen har som syfte att belysa hur civilsamhället inkluderats i arbetet med kulturplaner och om denna inkludering har haft effekter. Undersökningen görs för att söka kunskaper om processerna på lokal och regional nivå. Organisationslivets intresse är att bidra till ett fortsatt utvecklingsarbete både i arbetet med att stärka Ideell kulturallians och samverkansmodellen.

Undersökningens centrala frågeställningar är:

Vad skrivs om civilsamhället i kulturplanerna?

Vem bjuder in till samrådsmöten?

Hur är inbjudningarna formulerade? Till vem riktar de sig?

Vilka deltar på dessa möten?

Vilka är formerna för samråden?

Vad kommer ur samrådsmötena?

Kan man koppla det som sagts på samrådsmötena till kulturplanerna?

GENOMFÖRANDE/METOD

Undersökningen omfattar fem landsting/regioner: Region Halland, Östergötland, Uppsala län, Region Värmland och Västernorrland. Region Halland var en av de fem första regionerna som gick med i kultursamverkansmodellen, Östergötland och Västernorrland gick med ett år senare, Region Värmland och Uppsala län tillhör den sista gruppen.

Underlaget till rapporten är dokument som publicerats på regionernas/landstingens hemsidor under rubriken "Kultursamverkansmodellen". Vi har granskat och analyserat kulturplaner, inbjudningar till och anteckningar från möten med regionen, kommunerna och det civila samhället, kommuners protokoll, deltagarlistor, inbjudningslistor och andra dokument. Det har generellt varit relativt svårt att få ta del av inbjudningar och ännu svårare att få se deltagarlistor. Värmland, Uppsala och Halland har publicerat listor. I Östergötland fanns lista på organisationer som blivit inbjudna. I Västernorrland var det svårt att få fatt i kommunernas inbjudningar och även närvarolistor.

Undersökningen har genomförts 2013. Materialet från landstingen/regionerna är från flera år. I Region Halland ägde den granskade processen rum under 2010, kulturplanen är från 2011. Processerna i Östergötland och Västernorrland ägde rum under 2011 och kulturplanerna är från 2012. Region Värmland och Uppsala läns landsting genomförde sina processer under 2012 och kulturplanerna antogs 2013.

I undersökningen har vi inkludera två studier gjorde av föreningslivet i två regioner. Den ena är gjord inom ramen för Handslag Halland och den andra i Västernorrland utifrån ett förslag att starta ett "Breddkulturcenter". Båda dessa undersökningar presenterades 2013.

CIVILSAMHÄLLET

Folkrörelserna hade tidigare en tydlig roll i det svenska samhälls- och demokratimodellen genom att formulera krav och driva på politiken. Enligt forskare och samhällsdebattörer är folkrörelsernas betydelse på väg att förändras. Medlemsantalet sjunker, krav kanaliseras genom andra aktörer. Samhällets fragmentisering, professionalisering och individualisering är utmaningar. Nya former för samarbeten med lösare konstellationer skapas. Folkrörelserna anses tappa mark och inflytande över politiken. En tidigare stabil föreningsstruktur uppbyggd av representativa organ lokalt, regionalt och nationellt är fortfarande vanlig, men allt fler organisationer bygger upp sin demokratiska struktur på andra sätt. Vid samråd mellan det offentliga och civilsamhället blir det än mer viktigt att tydliggöra vem som är avsändare och vem/vilka som är målgruppen.

Begreppet civilsamhälle är ett nytt sätt att beskriva föreningslivet. Många uppfattar begreppet som främmande och otydligt. Regeringen ersatte begreppet folkrörelse med civilsamhälle i sin proposition 2009/10:55 "En politik för det civila samhället". Inom kultursamverkansmodellen bör vi utgå från regeringens definition i denna proposition. Civilsamhället är en arena skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen.

När vi talar om det civila samhället handlar det alltså om människor som agerar tillsammans. Enskilda individer som handlar utifrån ett egenintresse kan inte ses

som representanter för det civila samhället. I propositionen Tid för kultur 2009/10:3 lyfter man visserligen fram vikten av enskildas initiativ och av eldsjälar, men regeringen tydliggör att det inte är dessa som avses i dialogen mellan stat och civilsamhälle. (Sid 39) I Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet, SOU 2010:11, går man ett steg längre och tydliggör målgruppen genom att hänvisa till propositionen om civilsamhället. Baserat på detta avses i denna rapport med begreppet det civila samhället: föreningsliv, nätverk och andra grupper.

SAMRÅD

Vad avses med samråd? Enligt en kod för deltagande i politiska beslutsprocesser som antagits av Europarådets INGO-konferens 2009 (konferens för internationella icke-statliga organisationer) betyder samråd ”initiativ från myndigheter som efterfrågar input om särskilda politiska frågor från olika aktörer, bl a idéburna organisationer. Samråd sker oftast genom att myndigheter informerar idéburna organisationer om den aktuella politiska utvecklingen och inbjuder dem att ge kommentarer, synpunkter och feedback. Initiativet till samråd och val av ämnen sker på initiativ från myndigheter, inte från de idéburna organisationerna.”

Oberoende av om man samrått med civilsamhället på landstings- eller kommunnivå har upplägget för mötena i stor utsträckning varit likartat i alla fem regioner. Mötet startar med en introduktion och en bakgrundsbeskrivning. Det fortsätter sedan med grupparbete runt frågeställningar som presenterats i inbjudan. Det fanns också exempel där regionen/kommunen använde sig av metoder som Open Space och SWOT-analys. (Open Space är en metod för att med många deltagare genom en serie gruppsamtal och individuellt engagemang samla idéer och strukturera och prioritera bland dessa. SWOT syftar till att identifiera och analysera styrkor, svagheter, möjligheter och hot (Strengths, Weaknesses, Opportunities och Threats).

Resultatet av samrådsmötena är en blandning av handfasta förslag, generella uppmaningar och i sammanhanget irrelevanta inspel. Dessa idéer och förslag har varken tydliga avsändare eller mottagare. Det är svårt att från de tillgängliga dokumenten få en bild av om några förslag är viktigare än andra. I Värmland fick deltagarna markera vad de tyckte var mest angeläget. Det ger en något bättre bild av angelägenhetsgraden. Synpunkterna och förslagen var ibland ytterst specifika och smala, vilket gjorde att det blev tydligt vem som var avsändaren. Anteckningarna blir meningsfulla enbart för dem som har kunskaper om förutsättningarna och behoven hos medverkande organisationer och institutioner. Det krävs att läsaren klarar av att se värdet av det som kommer fram. An-teckningarna innehåller ingen argumentation kring varför vissa förslag läggs, det finns inga konkreta idéer om vem som ska göra vad och det saknas finansieringsidéer.

INBJUDNINGAR

Vilka föreningar skulle bjudas in till samråd? I SOU2010:11 ”Spela samman” (sid 111) antogs att regionerna redan hade upparbetade relationer med föreningslivet. Men organisationslivet visste att kontakterna omfattade väldigt få. En övervägande andel föreningar hade knappt någon relation alls till landstinget/regionen. Fanns det överhuvudtaget adressregister till ett brett föreningsliv med många små föreningar?

Kultursamverkansmodellen och civilsamhället var väldigt nya begrepp och det tog ett

tag innan betydelsen av reformen sipprat ner till föreningslivet lokalt och regionalt. Vid de första regionala träffar som Ideell kulturallians arrangerade vittnade många om att de inte blivit inbjudna till samråd om kulturplanerna. Berodde detta på att föreningen blivit inbjuden, men att deltagaren på våra träffar inte kände till det? Händet det att föreningen fick inbjudan, men att styrelsen inte riktigt förstod vad den betydde? Eller var det så att föreningarna inte fått någon inbjudan överhuvudtaget?

Inbjudningarna som skickats ut till samråd, där civilsamhället har varit en målgrupp för inbjudan, har alla haft det gemensamma, att rikta sig så brett som möjligt, att frågeställningarna utgått från landstingets/regionens önskemål och att frågorna har varit stora och principiella.

KOMPETENS- ÅTERVÄXT - RESURSER - KOMMUNIKATION - LOKALER

Oavsett samtalsform, om mötet hållits lokalt eller regionalt, vilken av de fem regionerna som mötet hållits i eller mötesform, kan man tydligt identifiera ett antal förslag som rör föreningslivet.

Föreningslivets behov kan beskrivas med fem begrepp: kompetens, återväxt av nya medlemmar, resurser i olika former, kommunikation och lokaler. Det finns ingen prioritetsordning bland dessa. I Halland var återväxten en viktig fråga, i Västernorrland fick frågan om resurser stor plats och i Värmland var det fokus på behovet av lokaler/mötesplatser.

Foto: Folkets Hus och Parker

Kompetens

”Regionen för en kulturpolitik som ger stöd och stimulans till arbete i folkrörelser och föreningar.” (Grums)

Forskningen talar mycket om ett föreningsliv i förändring. Organisationerna tåmpas med fragmentisering, individualisering och professionalisering. De möter också förändrade villkor med ökade krav på redovisning, projektos – dvs att allt mer av föreningsstödet särskilt på kulturområdet ges som tillfälliga bidrag. Föreningarna måste anpassa verksamheten eller åtminstone sina beskrivningar av verksamheten till olika och växlande kriterier. Allt mer tid behöver läggas på att formulera ansökningar. För att nå ut behöver föreningarna bemästra ett föränderligt medielandskap som inte bara kräver kunskap och tid, utan framförallt intresse och aktivt deltagande i olika slags forum. Allt färre vill ta på sig styrelseuppdrag eller andra ideella uppdrag. Föreningslivets kompetens byggs via kontinuitet. Kunskap förmedlas genom aktivt deltagande i praktisk verksamhet. När medlemmar försvinner bort eller när det är svårt att rekrytera nya medlemmar slår det hårt på föreningens kärnverksamhet.

Detta uttrycks i de samtal som förts med föreningslivet, med beskrivningar så som: ”Paradigmskifte – ändrad syn på föreningsengagemang och ideellt arbete”, ”Samverkan mellan föreningarna, bilda nätverk, jobba tillsammans – föreningsråd”, ”Fortbildning hos föreningar”, ”Handledarutbildning”, ”Kompetensutveckla det idérika kulturlivet”.

Föreningslivet är också i stort behov av att kompetenshöja själva verksamheten – de egna kulturella uttrycken. Kraven från både deltagarna/medlemmarna och publiken ställer krav på utveckling och förnyelse av de kulturella verksamheterna. Föreningarnas verksamhet möter allt mer konkurrens i ett mer eller mindre kommersiellt utbud av aktiviteter. Det finns önskemål om förbättrade relationer med professionella utövare och med institutioner bl a genom ökad samverkan kring arrangemang. ”Bygdehistorie-skrivare vill ta del av den kunskap som bl a muséer besitter”, ”Ta vara på konstnärernas breda kompetens”.

Återväxt

”Lyssna på de unga, stimulera unga eldsjälar, utgå från de ungas behov”(Arvika)

Föreningslivet bygger i huvudsak på traditionella former för medlemskap. Allt fler väljer att inte organisera sig. Detta gäller speciellt ungdomar. Många föreningar brottas med ojämn åldersfördelning med mestadels äldre aktiva. Detta leder i sin tur till ökade svårigheter att rekrytera ungdomar när det blir svårt för ungdomar att möta jämnåriga och identifiera sig med gruppen. Och varför ska föreningsmedlemmarna ge ungdomar reell makt och inflytande? Den demokratiska formen kan ge många positiva erfarenheter, men också vara ett hinder för öppenhet och förändring.

Föreningarna i dessa fem regioner är medvetna om de utmaningar de står inför, att nya medlemmar behövs för den egna legitimiteten och för att föreningen ska fortsätta utvecklas. Det finns samtidigt ett stort intresse och engagemang bland beslutsfattare för att fler ungdomar ska kunna utöva och delta i kulturverksamheter. Med bakgrund i detta är det märkligt att ungdomarna själva saknas på i stort sett alla samråd som ge-

nomförts. Det finns en uppsjö av förslag om ungas medverkan: ”Ge unga verktyg att kunna skapa utifrån sina intressen”, ”organisera uppsökande mötesformer för att få ungdomarnas synpunkter då många kommuner haft samma problem”, ”Det handlar om inflytande och att lyssna” ”Låta barn och unga vara med och bestämma på riktigt”, ”Att unga inte kommer in och tar del av föreningslivet”.

Kommunikation

”Aktiv hemsida – en förutsättning för information, sociala medier”(Torsby)

Förnyelse av kommunikationsformerna är en förutsättning för återväxten. Föreningslivet behöver vara aktivt i förhållande till sina deltagare och medlemmar, och rikta sig till de som kan bli aktiva deltagare i framtiden. Dessutom framförs återkommande önskemål om att synliggöra och marknadsföra verksamheter och produktioner gentemot publiken. Det finns också ett starkt behov av att kommunicera den ideella kulturens betydelse för kulturlivet och samhället i stort till allmänhet och politiker. Flera av förslagen handlar om stöd och samverkan för att föreningarna ska nå ut: ”Önskas en kultursamordnare som bokar och samordnar alla kulturaktiviteter i kommunen så att man slipper ’krocka’ i sina evenemang, även en lättanvänd webbsida där alla kan lägga ut sina arrangemang” ”Marknadsföringshjälp”, ”Vi har en massa saker som vi är bra på, men vi har inga kändispersoner”.

Resurser

”Ett kulturhandslag”(Härnösand)

Det är få förslag som direkt uppmanar regionen eller kommunen att öka anslaget till kulturföreningarna. Däremot finns en mängd idéer och önskemål om ökade resurser i form av konsulenter, samt ökat stöd från institutioner och verksamheter. Ett kulturhandslag som motsvarar satsningarna på idrott för skolungdomar baserat på samverkan med idrottsrörelsen efterlyses av flera aktörer i kulturlivet. Modellen med statliga medel till idrottens organisationer är en modell som bör följas på kulturområdet. Det finns självklart också verksamheter som uttrycker behov av ökade medel: ”Låna ut personal/teknik för arrangemang”, ”Rockmusikkonsulent”, ”Berättarkonsulent”, ”Konstkonsulent”, ”Hur stor andel är rörliga medel i kultursamverkansmodellen här i länet?”, ”Det finns ett stort hål när det gäller musiken! Rock/hip hop m fl genrer och annan ungdomsverksamhet är starkt underrepresenterad”, ”Större möjligheter för amatörmusiker att anlita frilansande (dyra) artister”, ”Hur kan vi nyttja de fasta institutioner som sitter på pengarna?”, ”Få tillgång till teatern till rimlig kostnad”, ”Folkets Hus jobbar jättemycket med sponsring för att överleva”, ”Ökat stöd till kulturföreningar”

Lokaler

”Kulturhus, allaktivitetshus, arena med stor scen” (Arvika)

Behovet av lokaler är ingen ny fråga och den kommer upp på många möten. Det handlar om lokaler med rätt läge, rätt hyreskostnad, rätt utrustning – golv, scen,

Ljus, ljud, miljö och möjlighet att utnyttja lokalen efter behov, dvs med rätt slags flexibilitet. Det finns en allmän bild av att lokalbehoven är bättre tillgodosedda för idrott än för kultur. Förslagen handlar ibland om att rusta upp befintliga lokaler, ibland om att bygga nytt: ”Lokal där flera generationer möts i olika kulturyttringar”, ”Samordna och förbättra de lokaler som redan finns”, ”Utnyttja och använd lokaler som redan finns i skolorna, i ett rullande schema skulle barn och unga ta del av teater, musik, öppen scen, workshops med artister/konstnärer”, ”Interaktiv arena för kulturyttringar, skapande och aktiviteter”

KULTURPLANER

Kulturplanerna innehåller väldigt få konkreta förslag som rör de ideella kulturverksamheterna. Civilsamhället får i de olika kulturplanerna olika stort utrymme. Minsta utrymmet är ett stycke som radar upp ett antal organisationer och berättar att föreningslivet bygger på ideellt engagemang och därmed bidrar till medborgarnas kulturella delaktighet. Störst utrymme har civilsamhället i Västernorrlands kulturplan, som har ett särskilt kapitel om civilsamhället och dessutom behandlar civilsamhällets verksamheter genomgående i hela kulturplanen.

Planerna talar om betydelsen av föreningslivets verksamheter, men beskriver den enbart i allmänna ordalag. Landstingen lyfter fram mycket olika verksamheter. Det finns många formuleringar som ger intrycket av föresatser till exempelvis förbättrad dialog, ökad delaktighet eller samverkan kring en viss fråga. Men det går inte att läsa sig till vilka vägar man ska gå för att skapa förbättringarna. I Halland är det arrangörerna som får stort utrymme och i Västernorrland är det amatörverksamheterna. Västernorrlands kulturplan skiljer sig från de övriga genom att den innehåller flera konkreta förslag till samverkan och utveckling av civilsamhället.

REGION HALLAND

Region Halland var en av de fem pilotregionerna som gick in i kultursamverkansmodellen redan 2010. Under året 2010 bjöd regionen in till två halvdagsmöten. Det första mötet var en workshop och det andra ett seminarium. Inbjudningarna riktade sig till politiker och tjänstemän i Region Halland och kommunerna, regionala kulturinstitutioner, ideella organisationer och kulturutövare. I den första inbjudan var syftet att fånga upp idéer och tankar om betydelsen av kultursamverkansmodellen för kulturlivet i Halland. Möte nummer två formulerades som en fortsättning på processen. Båda mötena hölls dagtid. Från föreningslivet deltog Riksteatern, Hembygdsrörelsen, Hallands bildningsförbund, Studieförbundet, Hemslojden och Sverok.

Efter första mötet fick region Hallands utvecklingsledare i uppdrag att ta fram planeringsunderlag inom respektive sakområde, i kontakt med sina nätverk. Inför andra mötet hade institutionerna och ett antal organisationer som valts ut av regionen förberett egna underlag. Detta material skulle ligga till grund för kulturplanen. Ibland refereras det till kontakter, samtal eller korrespondens för att samla in målgruppens synpunkter. Från ideell sektor bidrog Riksteatern och Hallands bildningsförbund med egna formuleringar av mål. Riksteatern Halland vill skapa ett regionalt kunskaps-, utvecklings- och resurscentrum för scenkonst med arrangörer och publik i fokus. Hallands bildningsförbund skrev att ”det enklaste, och troligen mest ekonomiskt effektiva sättet, att stärka föreningslivet går via studieförbunden.” Man stödde också idén om ökad samverkan i

föreningslivet med fokus på arrangörsfrågor. Dessa två organisationer fick tillsammans med Riksteatern i uppdrag att genomföra Handslag Halland.

I Kulturplanen föreslogs nya möjligheter till arrangörutveckling och delaktighet i den regionala kulturverksamheten. Region Halland gav Riksteatern, Riksteatern Halland och Hallandsbildningsförbund i uppdrag att utreda hur samverkan kan organiseras mellan de verksamheter som bedrivs av den ideella kultursektorn och hur dessa kan kopplas till andra kulturaktörer. Detta blev Handslag Halland. En projektledare anställdes, som kartlade vilka aktörer som finns inom sektorn, undersökte möjliga samverkansområden och hur en samverkan skulle kunna organiseras. En rapport har presenterats, byggd på möten mellan föreningsliv och politiker i samtliga kommuner. Utgångspunkten var föreningslivets behov och frågan om det fanns intresse av att bilda ett regionalt samarbetsorgan. Med förebild från idrotten och Hallands idrottsförbund bildade man hösten 2013 den ideella föreningen Hallands kulturförbund.

ÖSTERGÖTLAND

Regionförbundet Östsam bjöd in till träffar organiserade utifrån konstområdsteman såsom musik, dans och teater. Inbjudningarna riktade sig till alla som uppfattade sig själva som aktörer inom respektive konstområde, men man exemplifierade också med yrkeskategorier. Några blev direkt utpekade till exempel koreografer, regissörer och producenter. Syftet med träffarna var att fånga upp deltagarnas åsikter och idéer runt några frågeställningar som valts ut av Östsam. Det handlade om att stärka och öka samarbete, förutsättningar för konstnärlig utveckling, ökning av kulturintresset och publiken. Mötena hölls dagtid.

Det hölls också möten i kommunerna. Ett antal frågor ställda av Östsam till kommunerna berörde resurser, innehåll, utveckling, infrastruktur och synlighet. Enligt svaren till Östsam ska underlaget vara förankrat, men det går inte att läsa hur det tagits fram. Det finns ingenting i svaren som visar att civilsamhället deltagit på möten om kultursamverkansmodellen i kommunerna.

I kulturplanen har civilsamhället litet utrymme. Den ger inga exempel på olika föreningar eller verksamheter med kulturverksamhet i regionen. Definitionen av civilsamhället är otydlig. Det sägs att föreningslivet är viktigt för att göra kulturen tillgänglig och att dialogen med civilsamhället behöver fördjupas. Från mötena i kommunerna refereras önskemål om någon form av regionala träffar mellan tjänstemän, politiker, forskare, kulturskapare och civilsamhällets aktörer.

UPPSALA LÄN

Kulturförvaltningen i Uppsala läns landsting, Kultur i länet, valde att samarbeta med flera ideella organisationer när civilsamhället bjöds in till ett första möte om kultursamverkansmodellen. Vårdar var förutom Kultur i länet, Ideell kulturallians, Riksteatern Uppsala län och Uppsala Läns Bildningsförbund. Målgruppen var föreningslivet och syftet var att skapa samtal kring hur föreningslivet skulle ges inflytande i den regionala kulturpolitiken. Tre frågeställningar stod med i inbjudan. De gällde organisationslivets inflytande på beslutsfattare, hur sektorns aktörer önskar att de beskrivs i kulturplanen samt samverkan mellan föreningar och institutioner. På detta möte deltog företrädare för mer än arton organisationer. Denna bredd på del-

tagandet är unikt i jämförelse med övriga samråd som behandlas i denna rapport. Här möttes amatörer, arrangörer, ungdomsorganisationer, folkbildning, etniska organisationer, konstföreningar med flera grupper.

Under hösten 2010 och våren 2011 gjorde Kultur i länet en kartläggning av länets kulturliv. Material samlades in utifrån en framtagen mall, både på kommunal och på regional nivå. Länet samtliga åtta kommuner bidrog genom att ta fram underlag till nulägesbeskrivningen som gjorts genom SWOT-analyser. Kultur i länet lämnade förslag på sammansättning av grupp, t ex två professionella konstnärer, en från bibliotek och en till två från föreningslivet. Tillsammans med tjänstemän och deltagare från institutioner blev det sammanlagt 8-10 deltagare. Kommunerna valde sedan utifrån denna mall vilka som skulle bjudas in i respektive kommun. Nulägesbeskrivningarna finns att läsa på Kultur i länets hemsida. Inget av det som kommer fram i dessa SWOT-analyser eller framförts som önskemål från de representanter som bjudits in finns med i kulturplanen.

Civilsamhällets roll är i Uppsala läns landstings kulturplan främst att bidra till kulturell delaktighet för länsinvånarna. Arrangörsverksamheten lyfts fram och det är också arrangörsorganisationerna som exemplifierar föreningslivet i kulturplanen. Ett mål för landstingets kulturpolitik är att ge invånarna möjlighet att vara skapande, kreativa och aktiva. Detta mål följs inte upp i planen. Det finns inga konkreta förslag för hur landstinget ska verka för målet.

REGION VÄRMLAND

Region Värmland bjöd in till två kulturdialoger med temat scenkonst respektive kultur, för, av och med barn och unga. Inbjudningarna riktade sig till kommunala företrädare, regionala organisationer, institutioner och verksamheter, kulturliv, skola och alla som känner ett engagemang för frågan. Syftet med dialogerna var att få idéer, förslag och synpunkter som underlag till arbetet med kulturplanen. Regionen presenterade tre frågeställningar om utmaningar, behov och brister, utveckling och syfte.

På de två kulturdialoger som regionen bjöd in till deltog från föreningslivet Folkets Hus och Parker, Riksteatern och studieförbunden NBV, ABF och Studieförbundet.

I regionen hölls dialogmöten i samtliga sexton kommuner. De flesta inbjudningarna till dessa möten gjordes på kommunernas brevpapper. Därför förutsätts att det är kommunerna som stod för dessa. De bjöd in till en diskussionskväll om kulturens roll och utveckling. Målgrupp var alla de som känner ett engagemang för kulturfrågor i kommunen. Syftet med mötet var att tillsammans skapa förutsättningar för att stärka Värmland som kulturregion. En frågeställning handlade om hur kulturlivet i kommunen kan samverka med de regionala kulturverksamheterna.

Följande organisationstyper var företrädare på de kommunala mötena: musikföreningar (8), teaterföreningar (arrangörer/utövare) (7), konstföreningar (6), hembygdsföreningar (6), ABF (5), FHP (5), SV (4), Studieförbundet (3), körer (2) samt folkdansgille, dragspelsklubb, hemslöjdsförening, kulturförening, arkiv, byggnadsvård och kyrka.

I kulturplanens avsnitt "civilsamhället" sägs att föreningslivet har spelat en viktig roll för kulturlivets framväxt. Flera verksamheter nämns i texten, som visar på en bredd av olika aktörer. I avsnittet refereras till alla kulturdialoger som förts under perioden och att satsningar på arrangörskap efterlysts.

De utvecklingsinsatser som regionen föreslår är fortsatt stöd till det lokala och ideella

arrangörskapet genom projektfinansiering av kulturevenemang. Dessutom skall ett utvecklingsbidrag skapas i syfte att via projekt pröva former och strategier för samverkan mellan statsbidragsberättigade kulturverksamheter, det vill säga institutionerna, och civilsamhällets organisationer.

Hur överensstämmer dessa utvecklingsinsatser med vad som kom fram på de kommunala samrådsmötena? Anteckningarna visar inte ett stort intresse för arrangörverksamhet. Inte heller behovet att samarbeta med institutionerna prioriteras. Fem av tretton möten i kommunerna nämner inte samarbetet, fastän tre av dessa hade samverkan nämnt som diskussionsfråga i inbjudan. Det som däremot efterfrågades i nio av tretton protokoll, och som i ett par kommuner fick högsta poäng när deltagarna fick vika det som var mest intressant, var frågan om lokaler/mötesplatser. Till stor del handlade förslagen om att skapa nya mötesplatser, ibland handlade det om att proffs och amatörer skulle mötas, ibland om fredade zoner för ungdomar, ibland om hus med blandad verksamhet för all kultur och några förslag om satsningar på Folkets Hus och Parker. Men när Värmlands kulturplan diskuterar civilsamhället finns det inget om lokaler eller behov av mötesplatser.

VÄSTERNORRLAND

Precis som i Värmland valde Västernorrland att arrangera möten i kommunerna. Möten har hållits i sju kommuner. Kommunerna bestämde själva hur de bjöd in. Det fanns inga mallar. I Timrå bjöd kommunen i samarbete med landstinget in kulturföreningar, studieförbund och övriga kulturintresserade. Härnösand bjöd in till lokalt samråd om kulturfrågor och alla som var kulturintresserade var välkomna. I någon kommun gjordes inbjudan genom annonsering i lokalpressen.

Det har inte gått att få deltagarlistor. Men i fyra av protokollen anges antalet deltagare som sammanlagt uppgick till 182 personer. På mötena deltog företrädare från institutioner och konsulenter som berättade om sina verksamheter. Därefter inleddes grupparbeten med ett antal förberedda frågeställningar att samtala kring.

Kulturplanen har skrivits av en arbetsgrupp med sakkunniga inom de olika områden som planen omfattar. I arbetsgruppen har det även ingått en företrädare för civilsamhället. Till skillnad från Värmlands kulturplan får civilsamhället betydligt mer utrymme här. **En representant från föreningslivet har varit med under hela processen.** Men den som deltog gjorde sitt arbete helt och hållet på ideell basis. Därför var det inte möjligt att delta på alla träffar. Det måste ha varit en stor fördel i arbetet att det fanns en deltagare från civilsamhället med, som kunde tolka och strukturera den stora mängden material som kom fram på samråden.

”Koffertmodellen är i högre grad en modell för samverkan kring utvecklingen av kulturen i länet än en bidragsmodell” (sid 11 i Kulturplanen). Västernorrlands kulturplan fokuserar mer på samverkan och utveckling av kulturlivet än på bidragsfördelning. De ideella insatserna är en del av kulturlivet i stort och syns överallt i kulturplanen. Dessutom finns ett särskilt kapitel med rubriken Civilsamhällets kultur, med underrubrikerna Folkbildning, Breddkultur och Arrangörskap. Inom alla dessa områden presenteras specifika utvecklingsområden.

Kulturplanen i Västernorrland efterlyser starka organisationer inom civilsamhället och förordar en professionalisering inom den ideella kultursektorn. Konkreta förslag läggs där det är tydligt vad man vill, samt ofta vem som ska genomföra uppdraget

och när. Bland de konkreta förslagen finns att en bred kartläggning av det ideella kulturlivet och dess genrer och uttrycksformer ska göras, med slutmålet att det skall skapas en gemensam paraplyorganisation. Ett resurscenter för breddkultur skall skapas, ett regionalt Kunskapscentrum – Scenkonst för barn- och unga skall utredas under 2012-2014 av Riksteatern Västernorrland i nära samarbete med Scenkonstbolaget. En kartläggning av länets amatörteaterverksamhet ska göras i samarbete med ATR-distriktet för att få en helhetsbild av deras behov av stöd från den professionella teaterverksamheten.

Landstinget har uppdragit åt Amatörteaterns Riksförbund i Västernorrland att göra en förstudie om ett breddkulturcenter. Förstudien blev klar i januari 2013 och förslår att ett center inrättas och bekostas av landstinget. Ett år senare hänger frågan fortfarande i luften, eftersom det inte tycks finnas resurser att skapa ett ”Breddkulturcenter”. Däremot har man stöttat Ideell kulturallians, IKA-Västernorrland och gjort det möjligt att arrangera en kulturhelg.

Musikverksamheten i den civila sektorn syns inte i kulturplanen, men kom upp på många av träffarna i kommunerna. Många musikföreningar har varit aktiva i mötena, men inget av vad som framförts behandlas i kulturplanen. Musikområdet domineras av scenkonstbolagets perspektiv.

UNGT INFLYTANDE

Målen för kulturpolitiken fastslår att den ska ge särskild uppmärksamhet till barns och ungas rätt till kultur. Civilsamhällspolitiken har som mål att i dialog med civilsamhället förbättra dess villkor. Enligt målen för ungdomspolitikerna ska alla ungdomar ha verklig tillgång till välfärd och inflytande.

Inom kulturpolitiken har institutionerna ett stort ansvar för att infria barn och ungas rätt till kultur. Eftersom statens bidragsfördelning ska bidra till att de nationella kulturpolitiska målen förverkligas är ungdomar en målgrupp för kultursamverkansmodellen.

Ungdomar är aktiva i civilsamhället genom kulturella ungdomsorganisationer och organisationer med generationsövergripande verksamheter.

Enligt Kulturrådets rapport om 16 landsting/regioner som ingick i samverkansmodellen 2012 är det enbart två regioner som satsar på att stärka ungas delaktighet och inflytande i kulturlivet.

Av de fem landsting/regioner som granskas i rapporten, har vi valt att titta närmare på ungdomsinflytande-processer i Östergötland och Region Värmland. Båda har ansträngt sig särskilt för att försöka nå ungdomar. Man har på olika sätt sökt nå unga i ungefär samma åldersspann. I Värmland har regionen stått som huvudarrangör och bjudit in till dialogmöte. I Östergötland har Riksteatern stått för initiativet och bjudit in, i samverkan med Regionförbundet Östsam. Man har använt metoder som Riksteatern utvecklat för ungas inflytande i kultursamverkansmodellen. I Värmland har utgångspunkten varit att få ungdomar att komma in med synpunkter på vad kulturområdet behöver utveckla, i Östergötland är ingången att ungdomar ska ses som en resurs vid politiska beslut.

Hur möter regionerna ungdomar?

Ungdomar är inte utpekade som målgrupp i kultursamverkansreformen. Men ska de tre ovan nämnda målen förverkligas, måste det finnas ett barn- och ungdomsperspektiv vid genomförandet av reformen. Ungdomar bör bjudas in till samråden inom kultursamverkansmodellen via de organisationer eller nätverk där de verkar.

I Östergötland uppdrog regionförbundet Östsam till Riksteatern att arrangera en ”inflytandeworkshop”. Syftet var att få synpunkter på kulturen i Östergötland från ungdomar i åldern 16-25 år inför en kommande revision av kulturplanen. Östsam önskade svar på frågor som: vad innebär Östergötlands kultur för dig? Är det något du saknar? Hur tror ni ungdomar vill vara med och utforma länets kulturliv? Workshopen innehöll allt ifrån en snabbkurs i kulturpolitik till att alla fick i uppdrag att samla in så många åsikter som möjligt från andra ungdomar. Ett gemensamt dokument producerades som beslutsunderlag till politiker och tjänstemän. Antalet deltagare på workshopen var nio, men genom att ställa frågor utanför gruppen nådde man 120 ungdomar.

På de dialogmöten som hade arrangerats i de värmländska kommunerna deltog få unga, endast Kils kommun hade ett särskilt dialogmöte med enbart ungdomar. Regionen initierade därför en regional dialog riktad till ungdomar mellan 13 och 26 år om kulturen i Värmland. Man önskade få synpunkter på behov och brister – vad behöver utvecklas och stärkas. Till mötet bjöd man även in unga yrkesverksamma kulturarbetare från olika konstområden. Mötet genomfördes enligt cafémetoden under ledning av en processledare. Deltagarna själva utformade agendan och fick skriva ner de frågor som de tyckte var mest relevanta. Sammanlagt deltog trettio ungdomar i dialogen.

Vad kom fram på dialogerna?

På inflytandeworkshopen i Östergötland låg regionens egna frågor, delvis omformulerade, och kulturplanen till grund för samtalet. Regionen var intresserad av vilka kulturverksamheter ungdomar efterfrågar, hur engagemanget ser ut och vad som behöver göras för att få fler att engagera sig. Inflytandedelen innebar att deltagarna fick diskutera remissversionen av förslaget till kulturplan.

Ungdomarna ansåg att landstinget skall satsa på musik, festivaler, teater och dans i nämnd prioriteringsordning. Ungdomarna ville bli att det uppförs mer nyskriven dramatik på Östgötateatern, för att den ska bli mer attraktiv för ungdomar. Man önskade en demoscen på Östgötateatern, utveckling av nya mötesplatser, rabattsystem till kulturverksamheter, stöd och uppmuntran till nya kulturformer, praktiskt stöd med marknadsföring, hjälp att söka bidrag, utveckling av den lokala unga scenen.

Ungdomarna var inte positiva till de utvecklingsområden som var föreslagna i kulturplanen. Förslaget riktar sig endast till barn eller ungdomar upp till 15-16 år, vilket ansågs vara för snävt. Ett förslag gällde att utveckla stöd till unga med talang. Detta uppfattades vara riktat till enbart professionella. Överlag uppfattades regionens förslag som riktade mot en professionell kulturverksamhet.

Inflytandet ansåg deltagarna var dåligt, oklart, saknade finansiering och ett tydligt

forum för kommunikation. Man ansåg att kommuner borde ta ansvar för att kommunikationen fungerar, att ungdomar skulle mötas med respekt och bli lyssnade på. I förslagen uppmanades regionen att använda sig av andra kanaler för att nå ungdomar än de gängse, använda sig av elevråd och elevkårer, instifta ett ungukkulturråd i varje kommun.

I Värmland formulerades önskemålen genom diskussioner under flera olika grupparbetsprocesser. Ungdomarna efterlyser exempelvis kulturhus, inte enbart i huvudorten utan också på fler platser i länet. De ska vara öppna för alla utan åldersgräns, och drivas av en blandning av anställda och ideella. Alla ska få vara med och bestämma verksamheten. Det ska finnas servering, datorer, kreativa rum, scener... Lokalbehov diskuterades flera gånger, lokaler att repa i, att måla i, musikscen, öppen scen, scener öppna för alla oavsett kvalitet, också förslag relaterade till lokalfråga såsom läge, behov av öppettider under storhelger, åldersgränser.

I Värmland diskuterades även relationerna mellan offentlig förvaltning och ungdomar. Förslag framfördes bl a om att ungdomsråden borde driva egna verksamheter och att råden ska nätverka med varandra. Kommuner uppmanades bli bättre på samarbete. Fler politiker och kommunala tjänstepersoner bör förstå vikten av Ung Kultur Möts, UKM. Man efterlyste även att unga ska ha ett ökat ansvar över kulturen.

Deltagarna var positiva till dialogmötet där nya kontakter knutits och man hade fått en positiv känsla, vad gäller möjligheten att påverka. Men denna positiva känsla var avhängig av att mötet följdes upp.

Foto: Viktoria Hallberg

Vad står det i kulturplanerna?

I Östergötlands kulturplan står skolan i fokus. Planen diskuterar hur kulturen kan vara en resurs i skolarbetet via Skapande skola och öka tillgången till professionell kulturverksamhet för och med elever. Kulturskolan nämns som viktig aktör för kulturskapande i organiserade former. Utöver detta önskar man bidra till att talangfulla personer inom de olika konstformerna ska få stöd genom bidrag, stipendier eller annat.

Hur regionen ska få barn- och ungdomar att engagera sig i den institutionella kulturen i samma utsträckning som den egna ungdomskulturen ser regionen som en utmaning. Även hur man ska arbeta för att få den regionala kulturen att spegla ungdomars kultur.

Av de fyra utvecklingspunkterna rör tre kulturen och skola och den fjärde stödet till unga talanger.

Värmlands kulturplan tar upp allas lika värde och rätt till kultur, vikten av att unga kan använda och utveckla sin egen kreativitet. Den beskriver det offentligt finansierade kulturlivets roll för barn- och ungas rätt till kultur. I planen refereras till dialogmötena med civilsamhället, där många samtal handlat om ungdomar, men att få ungdomar deltagit. Konkret lyfts behovet av lokaler och platser för eget skapande, mötet mellan proffs och amatörer, kulturskolans roll. Förutom regionens mål att stärka barns och ungas möjligheter att ta del av ett varierat kulturutbud av hög kvalitet i hela Värmland, ska målet även vara att öka barns och ungas inflytande och delaktighet i kulturlivet och öka möjligheterna att utveckla eget skapande och egna kulturuttryck. Särskild vikt ska läggas vid att stödja nya kulturformer, unga arrangörsgrepp och skapa flera arenor för unga kulturutövare.

När kulturplanen beskriver förslag till utvecklingsinsatser saknas koppling till ovanstående förslag. Det föreslås att regionen utreder möjligheter att sätta upp tydliga mål för hur de samlade årsanslagen till regionala kulturverksamheter används avseende verksamhet för barn och unga. Ett annat förslag är att de regionala kulturverksamheterna ska öka sitt engagemang som aktiva samverkanspartners i regionala, nationella och internationella nätverk som rör barn- och ungdomskultur genom att bl a delta på konferenser och seminarier.

Kulturplanens indelning följer ramen för de sju konstområden som är utgångspunkt för kultursamverkansmodellen, dvs i huvudsak institutionernas uppdrag. Ungdomarnas önskemål, det som kom fram via dialoger med dem, passar inte in i modellen. Detta löser man delvis genom att lägga till ytterligare en rubrik; övriga regionala utvecklingsinsatser. Här föreslås att bidragsgivningen till mindre kulturprojekt och evenemang i högre grad ska prioritera ansökningar som avser kultur för, med och av barn och unga.

Förslaget att prioritera ansökningar till mindre kulturprojekt var inget som kom upp på dialogmöten. Man motiverar förslaget med att ungdomarna var så ovana i rollen som förslagsställare under dialogen, att de inte tänkte på möjligheten att begära mer pengar.

Regionens engagemang i regionala, nationella och internationella nätverk som rör barn- och ungdomskultur ska öka. De regionala kulturverksamheterna ska i högre grad engageras i arbetet med att stärka och utveckla UKM (Ung Kultur Möts) och andra lokala mötesplatser för unga kulturutövare.

GE UNGDOMARNA ETT EGET UTRYMME I KULTURPOLITIKEN!

Trots kulturpolitikens intentioner och trots att barn och ungdomar lyfts fram som en prioriterad målgrupp har ungdomar en svagare roll i kultursamverkansmodellen än i det övriga civilsamhället.

Ungdomar som deltog på dialogerna ville bli tagna på allvar. Det de sa skulle beaktas i de fortsatta processerna. De var trötta på att känna sig som alibin i den här typen av sammanhang. Men redan i deltagarlistorna som publicerats från de två dialogmötena har ungdomarnas roll tonats ner. De presenteras med namn, ålder och kommuntillhörighet både i Värmland och i Östergötland. Men deras roll har blivit anonym. Deras kulturella kontext presenteras inte. Av deltagarlistorna framgår det att i Värmland var fem av sexton kommuner representerade och i Östergötland sex av tretton, men inget om kultur. Det sägs ingenting om ungdomarna är aktiva i föreningslivet eller i någon kulturgrupp. Det står ingenting om vilka konstområden de utövar eller är intresserade av. Hur ska valet av presentationerna tolkas? Representerar ungdomarna kommuner och sin åldersgrupp?

I båda regionerna var det svårt att rekrytera ungdomar till samråden. I Värmland försökte man bli a hitta unga genom att använda sig av deltagarlistor hos UKM. Dialogmötets deltagarförteckning informerar inte om hur många som kom från UKM. Det enda som kom med i Värmlands kulturplan under utvecklingsinsatser, var att man ämnar stärka och utveckla UKM.

I Östergötland betonas vikten av personliga kontakter vid arbetet med att rekrytera deltagare till dialogerna. Man menar att det är viktigt att personliga samtal skapar förtroende för dem som arrangerar workshopen och att de blir tydliga med att den som inbjudits är viktig.

Inbjudningarna i både regionerna riktade sig till enskilda kulturintresserade ungdomar i ett visst åldersspann. Frågan är i vilken utsträckning man bjöd in ungdomar som är engagerade på distrikts/regionnivå i föreningar som Moks, RUM, UNGiKÖR, Sverok m fl. I Östergötland finns minst ett femtiotal ungdomsföreningar på kulturområdet. Många av dessa verkar inom musiken, (Kontakt nät, Moks, RUM...). En annan fråga gäller uppföljningen. Har ungdomar som deltog på dessa möten informerats om resultatet av deras medverkan? Om någon av dessa deltagare läser kulturplanen och känner sig missnöjd med vad som står, vad kan den göra då?

På mötena kom det upp en mängd inspel. De kunde handla om möteslokaler, öppettider, att kulturen inte enbart fanns i tätort och stad utan tillgänglig på mindre platser, att kulturverksamheter inte stängdes vissa tider på året. Det fanns idéer om hur framtida inflytandeprocesser skulle kunna genomföras, tankar om ideellt engagemang och krav på mer makt till unga. Men avtrycken är få. Väldigt lite eller inget av detta syns i kulturplanerna.

Jämfört med Östergötland finns det betydligt mer utrymme för ungdomsfrågorna i Värmlands kulturplan. Samtidigt är det tydligt att utvecklingsinsatserna utgår från Kulturrådets definition av vad som ska redovisas inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Både i Östergötland och i Värmland finns det goda intentioner att ungdomar skall finnas med och delta i processerna med kulturplanerna. Metoderna som används för att genomföra mötena har synliggjorts. Mötena är i detalj dokumenterade på hemsidorna. Ambitionen från regionerna är höga och man har arbetat aktivt för att få till dessa möten. Men det återstår för regionerna att bestämma vad mötena syftar till. Hur vill man använda den

information man får? Ungdomarnas budskap är tydligt. De vill medverka om de får ett reellt inflytande.

SLUTSATSER/REFLEKTIONER

Syftet med denna undersökning av samrådsprocesserna inom den nya kulturpolitiska samverkansmodellen utgår från att ökad kunskap är förutsättningen för ett framgångsrikt förverkligande av denna nya modell. Kunskaperna skall bidra till att stärka och utveckla samarbetet inom Ideell kulturallians, lika väl som mellan den ideella kultursektorn och de offentliga kulturorganen – myndigheter och institutioner. Organisationslivets intresse är att samråden skall bestå och utvecklas. Men för att detta skall ske krävs att motsvarande ambitioner finns hos regionerna/landstingen och att den ideella kultursektorn har resurser så att den kan ge samråden tid och engagemang.

Seriösa samtal med tydlig agenda – Inga möten på måfå

Utgångspunkt för landsting och kommuner tycks ha varit att få så många som möjligt att känna sig inkluderade genom att bjuda in brett. Undantag från detta var de möten som haft intern karaktär, där man bjudit in handplockade specialister och experter.

Inbjudningarna i Värmland bjöd in kulturaktiva och intresserade både på region- och kommunnivå. Men betydligt färre ideella organisationer deltog på de regionala träffarna jämfört med kommunerna. Det var skillnader mellan vilka organisationer

Foto: Folkets Hus och Parker

som deltog. I kommunerna dominerade musikföreningar, konstföreningar och hembygdsföreningar. På regionnivån deltog Riksteatern, Folkets Hus och Parker samt studieförbund. Skillnaderna kan bero på olika saker; att ämnet för kulturdialogerna som regionen bjöd in till inte uppfattades som relevant för verksamheterna, att det inte finns regionala föreningar inom musik- och konstområdet, att det saknas kontaktuppgifter eller utarbetade relationer, att möten hölls dagtid och organisationerna saknar anställda.

När utvalda specialister/expertter bjuds in blir det mer troligt att förslag och synpunkter beaktas i arbetet med att forma kulturplanerna. Samtidigt är det inte speciellt populärt inom föreningslivet när myndigheter förbigår organisationernas egna demokratiska processer, där medlemmarna själva utser sina företrädare. Valet av specialister/expertter strider mot kultursamverkansmodellens grundidé om att man ska samråda med civilsamhället, eftersom begreppet inkluderar väldigt många verksamheter och grupperingar. Ett begränsat urval av inbjudna riskerar att ses som en intern angelägenhet för de offentliga organen och leda till minskat förtroende från föreningslivet istället för ökat engagemang.

När inbjudningar riktas brett blir det svårt för mottagaren att värdera betydelsen av att delta. Vilka frågor som ska avhandlas spelar självfallet roll, men är frågorna stora och öppna och alla är välkomna signalerar det ett allmänt möte som riskerar att bli ytligt, splittrat och ge mest utrymme åt de mångordiga, utan garantier för att de synpunkter som framförs kommer att beaktas. När inbjudan riktas enbart till föreningsföreträdare, kulturgrupper och ungdomsorganisationer med tydlig utfästelse om återkoppling ger det högre förväntningar på resultat, att det som sägs kommer att synas i kulturplanen. Föreningslivet vill inte delta på möten som främst har sociala ambitioner och bara ge deltagarna en möjlighet att ”prata av sig” och ”tycka till”.

Den ideella sektorn inom kulturlivet efterfrågar seriösa samrådsmöten, med tydliga målgrupper och en seriös agenda – inte träffar ”för alla”, med samtal vilkas innehåll avgörs på måfå eller av slumpen. Ett viktigt steg mot bra samtal är att i förväg be om de ideella föreningarnas förslag till vad som ska finnas med på agendan.

Samråd

Deltagarna på samrådsmötena har varit en blandning av enskilda entusiaster, föreningsföreträdare, konstnärer och, personer som jobbar inom skola, bibliotek eller annan kulturverksamhet. Det är svårt att dra konkreta slutsatser av anteckningarna från dessa möten. Är det möjligt vad som eftersträvs? Att så många som möjligt ska tycka till om en viss fråga, där ingen röst är mer viktig än någon annan? Frågeställningarna är så pass breda, komplexa och principiella att de egentligen är omöjliga att svara på. Hur besvara en fråga om vad som är viktigast att utveckla inom kulturområdet? Var och en kan fundera över vad som betyder mest för dem enskilt, men det leder förstås till mycket olika svar.

Om denna typ av möten och frågor är vad kultursamverkansmodellen kommer att erbjuda föreningslivet riskerar engagemanget att avta. Det behövs större möten där det ges information och förs breda samtal, där många har möjlighet att tycka till och lämna förslag. Men det behövs också möten med tydliga målgrupper och konkreta mål. Komplexa frågeställningar kräver tid och kunskap. Möten behöver hållas med viss regelbundenhet så att det kan växa fram tillit och respekt mellan deltagarna. För att utforska komplexa frågeställningar behövs det möjligheter att pröva idéer och förslag i

sammanhang där deltagarna känner trygghet. För att utveckla samråden bör regionerna även plocka upp föreningslivets egna frågor. Forum bör skapas för regelbundna samtal utifrån olika teman.

Det är alltså ett spretigt underlag som landstingen får på sitt bord när de läser anteckningarna från samråden. Många synpunkter och idéer har utgångspunkt i lokala, vida och principiella resonemang och önskemål där synpunkterna kan vara svåra att omsätta i konkreta planer.

Hur dessa olika synpunkter tas om hand blir nästa fundering. Det är en utmaning att urskilja de intressanta förslagen när så många skilda personer med så olika intressen samlats för att uttrycka synpunkter. Vem har den rätta kompetensen för att analysera och sammanställa svaren? Vi har sett positiva exempel på mer resultatriktade slutsatser när föreningslivet också fått möjlighet att analysera och sammanställa synpunkter från lokala och regionala organisationslivet. Denna metod, att uppdraga till föreningslivet och dess företrädare att urskilja behov, möjligheter och utvecklingspotential ser vi som positiv och den bör prövas i flera regioner/landsting.

Inflytande

Om samrådsmötenas resultat är väldigt spretiga och svårtolkade blir det också svårt att inkludera dem i den slutgiltiga kulturplanen. Spåren i kulturplanen från samrådsmöten och från den ideella kultursektorn har också varit svåra att hitta. Få förslag och idéer som kommit upp på samrådsmötena återfinns i kulturplanerna. De innehåller sällan konkreta åtgärder som berör föreningslivet.

Remissvar från den ideella sektorn på kulturplanförslagen har större betydelse än deltagande på samrådsmöten. Detta gäller både Värmlands och Östergötlands kulturplaner. Från att det skrivits väldigt lite eller - som flera företrädare för organisationerna uttrycker det - ”inget alls om våra verksamheter”, var man nöjd med att remissvaren gett effekt.

Detta är självklart ett dilemma, inte minst för Ideell kulturallians. Ska man lägga sina små resurser på att utbilda föreningslivet i remissvarsskrivning snarare än att uppmana och förbereda dem till deltagande på samrådsmöten?

Det är intressant att notera att Värmland, som haft så många samrådsmöten och Östergötland som haft så få, använder sig av remissvaren i så stor utsträckning. Det kan vara så att i Östergötland är materialet från de få möten som genomförts för litet och i Värmland så omfattande att det blev svårt att sortera och analysera. I Västernorrland, som antagit en kulturplan som jämförelsevis har flest konkreta förslag som berör civilsamhället i planen, har man till skillnad från Värmland haft en ”expert” på civilsamhället knuten till arbetet. Denna person har en gedigen bakgrund i folkrörelser inom olika kulturgerter och har suttit med i en arbetsgrupp av sakkunniga. Eftersom hon inte fick någon ersättning för lönebortfall hade hon inte råd att delta på alla samrådsmöten, men hon arbetade med att tyda alla protokoll/anteckningar från samrådsmöten i kommunerna. Här fanns en person som hade en förståelse för verksamheterna och naturligtvis verkade för att civilsamhället fick ett ordentligt utrymme i kulturplanen. Detta är alltså den andra faktorn som betytt mer för skrivningarna i kulturplanen än samråden.

I region Halland har Riksteatern Halland och Hallands bildningsförbund tagit initiativ till att inom ramen för projektet Handslag Halland möta och stötta det

civila samhället. Det som står i kulturplanen är i hög utsträckning formulerat av dessa organisationer. Detta är alltså ytterligare ett exempel på en process som haft större bäring på kulturplanen än själva samrådet med civilsamhället. Arrangörsfrågorna är här betydelsefulla för regionen och finns också i fokus i kulturplanen. Starka organisationer med anställd personal har haft möjlighet att delfinansiera Handslaget. Detta har lett till planer på att bilda ett kulturens förbund. Det blir intressant att följa detta och se om det medför ett bredare perspektiv på civilsamhället i framtida kulturplan.

Att de många samrådsmötena satt så få spår i kulturplanerna och att andra faktorer varit viktigare än samråden riskerar att urholka hela samverkansidén. Samråden förlorar legitimitet. Det kan bli svårt att i framtiden locka deltagare till samrådsmöten. Uppfattar deltagarna att det som förs fram på möten inte har någon betydelse kommer intresset för att delta svalna väldigt fort.

Framtid

Regionerna/landstingen behöver ta ställning till vad deras möten med företrädarna för civilsamhället syftar till. Om förväntningarna mellan civilsamhället och regioner/landsting skiljer sig åt alltför mycket bäddar man för besvikelse. Om inte syftena med samråden klargörs och fördjupas är det svårt att föreställa sig att föreningslivet kommer att prioritera deltagande i framtiden.

Kultursamverkansmodellen bör innehålla flera arenor med olika syften där man möter civilsamhället. En infrastruktur för möten – både fysiska och webbaserade - behöver skapas. Det krävs en tydlighet från den som bjuder in om mötets nivå, innehåll och förväntade resultat. Rena informationsmöten som syftar till att inspirera och förmedla nya kunskaper behöver skiljas ut från samrådsmöten mellan myndigheter, politiker och civilsamhället med syfte att följa upp politiken, kartlägga behov eller samla in förslag. Dessa möten måste åtföljas av tydlig återkoppling till deltagarna och organiserade former för information till hela civilsamhället om vad som avhandlats, och hur de synpunkter som lämnats tagits emot. Men för att stärka civilsamhällets roll i kulturlivet krävs också möjlighet till initiativ från båda parter, samtal som lyfter fram ömsesidiga intressen och som präglas av regelbundenhet. Föreningslivet behöver vara med i formuleringen av agendor och upplägget av processerna.

Föreningslivets egna frågor behöver tas på allvar. Samtalen kan inte enbart handla om frågor som valts av myndigheterna. Det är viktigt att bejaka den kompetens och kunskap som finns i föreningslivet.

RAPPORTEN I PUNKTFORM:

Inbjudan

- Inbjudningar riktas så brett att det är svårt för mottagaren att värdera betydelsen av att delta frågeställningarna är så breda, komplexa och principiella att de egentligen är omöjliga att svara på.
- Inbjudningarna förespeglar en möjlighet att vara med och påverka kulturplanerna – men samråden har i praktiken haft ytterst små effekter på skrivningarna.

Samråd

- Fler föreningsföreträdare har deltagit på de öppna samråd som skett ute i kommunerna än när regionerna bjudit in organisationerna till regionala möten.

- Landstingens/regionernas ambitionsnivå att möta civilsamhället skiljer sig kraftigt åt.
- Underlaget från samråden är spretigt. Många synpunkter och idéer utifrån lokala, vida och principiella resonemang och önskemål, där synpunkterna kan vara svåra att omsätta i konkreta planer.
- Kompetens, återväxt, resurser, kommunikation och lokaler är civilsamhällets egna frågor.

Kulturplaner

- Kulturplanerna innehåller väldigt få konkreta förslag som rör de ideella kulturverksamheterna.
- Civilsamhället får i de olika kulturplanerna olika mycket utrymme. Störst utrymme har civilsamhället i Västernorrlands kulturplan.
- Remissvar från den ideella sektorn på kulturplanförslagen har större betydelse än deltagandet på samrådsmötena. Likaså när föreningslivet haft företrädare som deltagit som experter i arbetet eller när vissa organisationer sedan tidigare haft erkännande och nära samarbete med regionen/landstinget.

Ungdomar

- Ungdomar har en svag roll i kultursamverkansmodellen.
- Svårt att rekrytera ungdomar till samråden.
- Ungdomar presenteras utan kulturell- eller föreningstillhörighet. Ungdomars roll blir anonym.
- Samråden med ungdomarna visar på en hög ambitionsnivå och vilja att möta ungdomarna från region/landsting.
- Samråden har haft minimal betydelse för de konkreta förslag som rör barn och ungdomar i kulturplanerna.
- Ungdomar är endast intresserade av att medverka i samverkansprocesserna om de får ett reellt inflytande.

För att stärka civilsamhällets roll krävs

- Regionerna/landstingen måste ta ställning till vad samråden syftar till och tydligt förmedla detta i inbjudan till civilsamhället. Det krävs en tydlighet om mötets nivå, innehåll och förväntat resultat.
- Det behövs en infrastruktur för möten – både fysiska och webbaserade.
- Civilsamhället ska kunna ta initiativ till möten inom ramen för kultursamverkansmodellen.
- Regelbundna samtal och en agenda som lyfter båda parterns intressen.
- Föreningslivets egna frågor måste tas på allvar.
- Föreningslivets kompetens och kunskap ska erkännas. Företrädare från civilsamhället bör tas i anspråk i processerna och kompenseras för lönebortfall och utgifter i samband med uppdrag.

- Samråden måste sätta tydligare spår i kulturplanerna.
- Kultursamverkansmodellen behöver generera konkreta utvecklingsförslag som rör för- eningslivet i kulturplanerna.
- Ungdomsföreningarna måste få utrymme i processerna och i skrivningarna i kultur- planerna.
- Ungdomarna behöver få ett eget utrymme i kulturpolitiken, inte enbart som mål- grupp för kulturinstitutionerna och offentliga institutioner.
- Samråden måste följas upp med en tydlig återkoppling till deltagarna. Tydliga former för hur information till hela civilsamhället om vad som avhandlats och hur de synpunk- ter som lämnats tagits emot.

Litteratur / Källor

Europarådets INGO-konferens CONF/PLE(2009)CODE1: Europeisk kod för idé- burna organisationers medverkan i beslutsprocessen

Myndigheten för Kulturanalys, Rapport 2013:2: Kultursamverkansmodellen. Styrning och bidragsfördelning.

Myndigheten för Kulturanalys, Rapport 2012:1: Kultursamverkansmodellen. En första utvärdering.

Regeringens proposition 2009/10:3: Tid för kultur

Regeringens proposition 2009/10:55: En politik för det civila samhället

Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet. SOU 2010:11

Statens Kulturråd: Uppföljning av Kultursamverkansmodellen 2011

Svensk Scenkonst, Rapport 2013: Villkorad existens, politik och konsekvens. En rap- port om kultursamverkansmodellen och scenkonstinstitutionerna.

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, 2010: På väg mot ett starkare Kultursverige. Samverkansmodellen 2010.

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, 2012: Under konstruktion. Effekter av kul- tursamverkansmodellen 2010–2012

Hallands kulturplan 2011–2013, program för utveckling av kulturen i Halland

Östergötlands kulturplan, till Kulturrådet för inträde i nya modellen för kultursamverkan

Regional kulturplan för Uppsala län, 2013-2014

Västernorrlands kulturplan, 2012-2014

Värmlands kulturplan 2013-2015, Program för utvecklingen av kulturen i Värmland